

Sabata 1

Koto meta helele emiele utatokale, helc le

1. Imasiou imasiou you meta helele emiele tiosikale ta, Koto ũwo wiya wiya emiele utatokale. 2. Wiya, wiya youkeyo. Mome tele. Meta helele fa tekeyo. Wi nowo ae mome bukoko tele, wiya wiya emiele toko. Wi nowo ae helc wenoto bĩko tiobu tele. Bĩko tiobu tewo, Koto helc Uwo wi nowo ae helc weno teno lele eiko lele eiko eko tele.

3. Koto teko eoko tc kale "Hefo tonoko." Kawo, hefo tc tele. 4. Koto ele hefo naneleto, to yeketa. Koto teko alookale, bĩkoto bĩko, hefoto hefo. 5. Alookeoko, hefoko tc kale "To fako." Bĩko tiobuko tc kale "To eniko." Kawo, bĩkeoko tc fakale, fako somoko.

6. Kototo tc kale "Teiyo betikofulele wi wābuno tonoko, to wi toko habokanokoko." 7. Koto teiyo betikofulele ko eoko, wito tc haboanele. Wi feito helc weno tele. Wi feito helc tukumo tele. Koto teko kawo tc telele. 8. "Teiyo betikofulele helc hĩto, to ũwo." Koto teko kale. Bĩkeoko tc fakale, fako himoko.

9. Koto tc kale "To wi ũwo tukumo temeto, somono fe tonoko. Ya tonoko." Teko kawo tc telele. 10. Koto ya naneoko tc kale "Helc hĩto ya. Wi somono fe temeto, to batoweyabu." Toko naneleto, to yeketa.

11. Koto tc kale "Bali ya ke mena lekalo toloko. Bali si fa teli lowane fukaloko. Ame amisi mukuno si fa ya mena lekalo fukaloko, teli

lowane." Kawo, teko tc tolele. 12. Tetekokele bali, weno bu bali, ya ke mena lekalo to teteko, teli lowane fukolele. Ame amisi mukuno si fa teli lowane tc fukolele. Koto toko naneleto, to yeketa. 13. BŦkeoko tc fakale, to fako hlueko.

14. Kototo tc kale "Yako hefoyoleleto ũwomo toloko. Feito fakolc sakolele. Feito eniko sakolele. To hakokono hakokono alookalokoko. Meta enikene somo somo, meta fako somo somo, meta yale somo somo, toko hakoko alookalokoko.

15. Ele hefoyolelele, ũwomo liko yomo hefoyoleleleto, yako hefoyalokoko." Koto teko kawo, teko tc telele. 16. Koto hefoyolele ae welie himolc ekaele. Ae welie youto fakolele. Ae lŵwō feito enikele. Mosowo fako ekaele.

17. Koto ũwomo ko likale, ya toko hefoyalokoko. 18. Feito fakolc sakanoko, feito eniko sakanoko, fakolc bŦkolc habokaelokoko. Koto naneleto, to yeketa. 19. BŦkeoko tc fakale, fako katukwioko.

20. Kototo tc kale "Wi kemo telc be tieli tieli youmo toloko. Ai amelimo temo blewā feloko, ũwomo." 21. Koto batoweyabumo tetekokele be ae welie teko utatokale. Tetekokele be emiele, wimo hŵŵlele be, utatokale. To beto teli lowane hlealele. Tetekokele ai emiele utatokale. To áito teli lowane hlealele. Utatokeoko tc nanele. To yeketa. 22. Koto le yeketa koule, tokoto, "Nobo wi kemo telc be hleanuko tc kukwitikalo, wi aflealokoko. Nobo ai wiya emielemo hlealo." Koto le yeketa koeoko ukouwo tc hlealele. 23. BŦkeoko tc fakale, fako katiko.

24. Kototo tc kale "Mene toto telc emieleto yamo temo toloko. Teli lowane tc te hlealoko. Meta helele ba, meta helele lokowōko yamo hŵŵlc, balimo telc be teteko, teli lowane tc hleo toloko." Koto teko kawo tc telele. 25. Koto toko teko utatokale, balimo telc be, tetekokele ba, tetekokele lokowōko yamo hŵŵlelele. Emiele teli lowane hleo telelele. Koto toko naneleto, to yeketa.

26. Kototo teko eoko, tei tuoko tc kale "Nobo liou lokoko ekaemoto nobeli lowane bobowāloko. Nobo lowane toloko. To liouto tetekokele emiele helc weno toloko. Meta helele emiele lioule tukumo toloko. Batoweyabumo telc bli, ũwomo felc ai, tetekokele ba, tetekokele lokowōko yamo hŵŵlelele, wiya wiya emiele, liou helc weno toloko. Tetekokele emiele lioule tuku kemo toloko." Koto teko kale.

27. Koto liouko teli lowane utatokale. Weti tābei Koto lowane tc utatokale.

28. Koto le yeketa toko koule "Nobo hleanuko, ya aflealokoko. Ya toko heko telo. Batoweyabumo telc bli, ũwomo felc ai, meta helele yamo hŵŵlelele, emiele nobo tukumo toloko."

29. Koto koeoko, liouko tc koule "Hābomo lelelo! Tetekokele si fa be emiele ya mena lekalolele, tetekokele si fa ame emiele, to noboko baemo. To nobo be. 30. Tetekokele be yamo tebeto, tetekokele ai ũwomo febeto, meta helele yamo hŵŵlelele, helc be tekoko, ya mena lekalolc be emieleto toko baemo. To helc be.

Sabata 2

Besēē, ame sē, tetekokele sē toko beabekebe." Koto teko kawo, teko tc telele.

31. Koto nanele, tetekokele teli utatokale toko. Hano, to yeketa you. Bīkeoko tc fakale, to fako somolc katiko.

Koto tetekokele emiele utatokale.

Sabata 2

1. Koto meta helele emiele utatokale. Ūwo, wiya emiele teko utatokale. Tetekokele emiele

Sabata 2

ūwomo tebe, tetekokele emiele yamo tebe, emiele teko utatokale.

2. Teko eoko, fako somolc katilc helc hale eleto tc kla uwokale. Fako himolc katiko hale ekeyo, mome tele. 3. Koto teko eoko, fako himolc katiko toko alookale. "To fako fei lowanekeyo. Fako himolc katiko yowo fako imasiou tekomo komo teko teikeme." Koto teko kale. To tekoko, fako somolc katilc utatoko kla uwoko eoko, mome tc tele, fako himolc katiko. Hale emiele kalokale. Teko eoko, fako himolc katiko tc alookale.

**Yawe Koto Atame helc elo Ibi
himeliko ekaele helc le**

4-5. Ele leto Yawe Koto ūwo wiya emiele teko utatokale helc le. Imasiou imasiou Yawe Koto ūwo wiya wiya ele ta, hano, bali ncmo tekeyo, yamo. Meta helele meta helele kaneno be fa ncmo lekalokeyo. To tekoko, tibuto, Yawe Koto wli ncmo ko weakeyo. Lio lokono, kaneno hekaelele lio lokono fa nabeo. 6. Wli fa bo bo ekeyo. Wi nebe wli lowane tekoko, ya ke mena to to ele. To to ewo, ya helc weno, to tane, tc bebeseyo ele. 7. Imasiouto lio lokono tekeyo. Yawe Koto ya hēaneoko, lio lokono somo tc ele, yalo. Yalo eoko, Yawe Koto lio lokono helc limo kemo tc fōkole, mene toto telelele wao. Bc fōkowo, to liato mene toto tc bokwale.

8. Yawe Koto teko eoko, kaneno ne ti fiomo tc lelile. To yato helc hī itene. To lia teli eleto, to kaneno sisomo weale. 9. Kaneno sisomo

Yawe Koto ekaewo tc tolele, mene feko fini ame emiele, si nākomo belelele ame emiele. Ame himolc fei kaneno wābuno telele. Feito, helc si beleleto, mene toto tekomo komo telelele. Ame himoko feito, helc si beleleto, wenenoyolelele. Le biowale, le yeketa toko wenenoyolelele.

10. Wi helc le tekoko. Wi somo Itene Kaneno mena efioko tc besevale. Efioko, kano katukwiolc tc hlakale. 11. Wi somo helc hī Biso Wi. Habila Kātīli emielemo efile. Kolo tobeki fa, Habilamo. 12. Hano, kolo tobeki mali you fa. Ame nekei tānōwē fa yeketa you teno telele. Helc hī teliyumu. Mene feko fini tobeki, helc hī onikisi, to fato Habilamo telele. 13. Wi himoko wi helc hī Kihono Wi. To Kusu Kātīli emielemo efile. 14. Wi hlueko helc hī Taiklesi Wi. To Asilia Kātīlimo ne timo fiomo efile. Wi fei katukwioko, to Yufletisi Wi. To wi katukwiolcto tekoko efilele.

15. Yawe Koto lio lokono tc hēoko weale, Itene Kaneno temo, kaneno toko heko tonokoko, toko eko tonokoko. 16. Yawe Koto to liako kole "Meta helele amisi, meta helele amisi kaneno sisomo tebeto, no mome sosowo beikekemi. 17. Fefeito you, be. Somo komo beikemi! To hābei. Ele ame helc si beleleto, wenenoyolelele. Meta helele le biowale meta helele le yeketa toko wenenoyolele. To amisito beikemi! No haleketa beikemito, bc onuaikemi e!" Yawe Koto teko kale.

Atame helc elo Ibi fafuo Itene
Kaneno sisomo kekowālele.

18. Yawe Koto tei tuoko tc kale "Lio lokono nosoma komo teikemeto, yeketakeyo. Helc hnowāt eiko, toko ukeinokoko."

19. Yawe Koto tetekokele be ya mena, tetekokele ai ūwo mena, yalo ekae yale. Toko Atame* moso wlaele. "Hī hakoko akekaeikemeko?"

---

*2:19, Hīblu helc lelo, Atame helc hī helc tibu, "Iia."

Tetekokele be helc hī hako akekaeikemeko?" Atame moso wlaewo, hī tc akekaele. To meta helele hī akekaele, to helc hī. 20. Tetekokele ba emiele, ūwomo felc ai, balimo telc be emiele, hī somo somo akekaele, tetekokele ba hī, tekekokele ai hī, tetekokele be hī.

Hano! Atame toko ukelelele hnowāī luluko hēkeyo. 21. Yawe Koto nomuku ae tc nēēle, Atameko. Tc tā mekliale. Tāko tewo, wleale somo tc tio flowanele. Tio flowaneoko, mēī tc iyo botofleale. 22. Wleale somo tio flowaneoko, elo telo tc ele. Elo eoko, tc weale, to lia mosoto.

23. Atameto tc kale

"Woso, yowei to hale, yowei to hō, yoweli lowane bokwame.

Helc hīto elo.* To tekoko, to eloto yowo hale hō fafuo telo eme."

24. Yawe Koto teko ewo, tekoko ta, liou teko te te elelele. Lio lokono elo nefeikemeto, teko tc e ele. Helc aeyo ina lukofiaē eoko, elo fe nefeoko, somomo te bolele. Elo lia himelito somo lowane bokwalele. Liou teko tc te te elele.

25. Atame helc elo fafuo kwene koloai fakeya tekokolc eiyo fakeya.

---

*2:23, Hiblu helc lelo, lia elo himeli konalo sosowono.

Sabata 3

Lia elo himo Yawe Koto helc le lele kalokalele, helc le

1. Yawe Koto tetekokele be balimo te te ebe, toko ekaele. Wīēmī, to muku fikihlakeao. Helc muku fikihlakeao be fefei emieleko iyo tekiale. Kimo wīēmī somo teko ele. Atame helc eloko bo kole "Koto noboko teko koule fao? 'Tetekokele amisi kaneno sisomo tebe beamu! Emiele hābei!' To teko koule fao?"

2. Eloto tc kale, wīēmīko, "Teko kakeyo 'Emiele beamu, kaneno ame helc si.' Kaneno ame helc si, to you. Sosowo belele. 3. Ame somo, kaneno wābuno teme. Koto teko kale 'Tieamu! Beamu! Hābei. Nobo limaeamokomu!' Koto teko kale."

4. Elo kawo, wīēmī teko tc kofliele "Ei! Hcbc limaeamuno. 5. Koto weneno fa. Nobo ele amisi beamuto, nobo muku bc fifiyeamokomu. Koto lowane wateleamokomu. Meta helele le biowale, meta helele le yeketa, ele weneno nobo moso teikekeme. Koto 'Yo lowane bobowōlabe' kameko, teko ta 'Habēt' tc kame." Wīēmī Atame helc eloko teko kofliele.

6. Elo feoko, amisi fe nanele, ame helc si. Fe naneoko, mene wi bole. Teko molalekale "To ame mene finikame. Helc si nākomo. Toko beinoto, to weneno hēlelele." Koeoko tc kiale. Kieoko tc bele, to amisito. Helc liako fato hē

Sabata 3

fe neewo tc bele. 7. Beleko, himeli helc muku bc fifi, wenenoyalele. Bc fifiyawo tc molalekalele "O himeli olc niki hõ nabeo tebi." Teko eleko, fiki ame helc sē toko lilele. Fiki sē li boleko seekaeleko tc liaekalele.

**Atame Ibi himo Kotole le iyo
klēāfu belele, amisito.**

8. Tekoko ta, Yawe Koto kaneno sisomo bo hõõle, loo lebliosi. Lia elo himeli helc hēkle leleleko fe kokalele, Yawe Koto laloulamekoko. Kaneno ame helc tino fe koko telele. 9. Teko

Sabata 3

olo, Yawe Koto liako tc ākowāle "Atame, no hcbele e?"

**Atame Ibi himo eiyowāleko, fiki
ame sē kwene koloai ekaelele.**

10. Kawo, Atame tc kale "Yo neno hēkle kaneno sisomo lelemoko tc fe kawiomomo. Yo niki hõ nabeo temoko, luoko tc fe kaweomomo."

11. Kawo, Yawe Koto tc kale "Keli neleko kame 'No niki hõ nabeo temi'? No bemi fao, amisi 'Hābei' koeale toko?"

12. To lia kale "To elo, no e abonini elo, yoko ukenokoko elo, to amisi kio abomo bemo."

13. Yawe Koto helc eloko naneoko tc kale "No meta meyāmi e-?"

Kawo, elo tc kale "Wīēmī yoko kofliemo tc bemo."

14. Yawe Koto wīēmīko tc kale

"No tekoko emiao, yo neleko e biowaleyaikomo. Ba fefei lowanekeyo. Balimo telc be fefei lowanekeyo.

Neno biowale ae neeikomo to tekoko, neno aleoto, halio ākolo lomo hōō hōō eikekemi." Teko kale. "Neno nanito yamo komo te te eikekeme. Yato ese kemo te te eikekeme, neno ese kemoto. Neno mene totono tekomo komo eikekemi." Teko kale.

15. "Elo neno bokowo te te eikekeme. Wesiowe noto elo helc bokowo te te eikekemi. Yo teko alookonoko baeikomo. Neno sūō helc sūō fato, boto to moso baeikomo.

Kimo elole sūō somo fei tc bokwaikekemé. Noto helc ikeli tino āūwaikekemi. Wesiowe elo helc sūō neno nanino fitiaikekeme. Neno biowale ae tekoko neeikomo."

16. Koeoko eloko tc kale

"No wīēmī helc le lelemiao, yo neleko teko neeikomo. No tei fa teikemito, yo bo ae neleko neeikomo. Lokono nenekae eikemi fato, bo tekomo komo te tē eikeme.

Noto neno liako nemo mumuku eikekemi. To neleko heko te eikekeme. Noto helc tukumo te eikekemi."

17. Yawe Koto teko koeoko tc kale, Atamekoto,

"Neno elole le leleniko tc bemi, amisi yo 'Hābei' koealeto.

No teko emiao, yo ya e biowaleyaikomo. Neno meni. No mene totono teikemito, hale aeko neneli eekaeko be be eikekemi, ya mena beto.

18. Yo ya tekoko biowaleyaikomo. Su fa weno, weno bu bali biowale, neno kaneno sisomo tc to eabekebe. No balimo lekalolelele be fokaeko liko be be eikekemi.

19. Neno wākle aelo li be eikemi. Li be li be e feko, kimo no onuaikemito, eikoko

yakoyaikemi. To tekoko, neleko yalo eale. Noto ya komo. Kimo onuaikemito, eikoko yakoyaikemi."

Yawe Koto teko kale.

20. Atame helc elo hī akeale. "Neno hīto lbi."* Teko kale. To mome ākeakeyo. To nobo liou emiele nobo ina teko ta tc akeale, lbi.

21. Yawe Koto Atame helc elo himeliko heleale ekaele. Be ākolo ekaeoko, liou himeliko tc baele, toko likalokoko.

**Yawe Koto Atame lbi himeliko Itene
Kaneno mena klikoule, helc le**

22. Yawe Koto tei touko kale "Toko nane. Liou nobo lowane wateleabe. Meta helele le biowale, meta helele le yeketa, to liou moso tebe, wenenoto. Feiyane! To liouto tekomo komo te te elabe! Kaneno sisomo teme ame somo helc si liou beleleto, tekomo komo te te elele, to amisito helc kalo kio belabe, liou tekomo komo te te elabekoko." 23. Teko koeoko, Yawe Koto Atameko tc kale "Itene Kaneno sisomo teikemi! Ya feiko fe! Ya feiko fe sekaeko leli, ya nenei tuoko eale ya toko." 24. Liouko Itene Kaneno mena teko klikou wlaeoko, Yawe Koto teko tc ele. "Atameme to amisito eiko bo belabekoko!" koeoko,

teko tc ele. Itene Kaneno helc ne timo temo hekeke ēsolo liou kou wlaele, monoko kēkolelele ēsolo. Kosoame fato ko weale. To kosoameto fio nomokae i fa, fio nomokae i fa. Mali lowane fītkoko tele. Ncncmo ncncmo tekoko e fe e bo ele. To ame, helc si beleleto, liou tekomo komo telelele, helc mono toko kēko telele. Hekeke ēsolo liou kosoame fafuo kēko telele.

This book has been translated and published by New Tribes Mission. Please do not reproduce or copy in part or whole without written consent.

Printed by

New Tribes Mission-Publications
P.O. Box 1079, Goroka, E.H.P.
Papua New Guinea

1992/165